

تأثیر کرم بره موم بر درمان خشکی پوست (ترک پاشنه پا)

■ محمدرضا بصیری ، محسن دادار، زهرا آقابابایی سامانی - مرکز آموزش جهاد کشاورزی اصفهان

چکیده :

بین تولیدات زنبور عسل، بره موم به عنوان عامل ترمیم کننده ی پوست، برطرف کننده ی ترک های پوستی، بهبود دهنده ی جوش های صورت و تبخال، ضد قارچ های پوستی، مرطوب کننده و تجدید کننده ی حالت ارتجاعی پوست، رفع خشکی پوست و لکه های قرمز، پسوریازیس، سالک و... استفاده می شود (۲، ۳، ۴، ۱۰). به منظور بررسی تأثیر بره موم بر درمان خشکی پوست؛ ۳ نوع کرم شامل کرم پایه (فاقد بره موم) کرم حاوی ۱ درصد بره موم و کرم حاوی ۳ درصد بره موم روی پاشنه پای ۱۷ خانم در محدوده ی سنی ۱۷-۷۳ آزمون شد. کرم ها به صورت کاملاً تصادفی بین افراد توزیع شد (۳ تیمار و هر تیمار شامل ۱۷ تکرار می باشد). توصیه شد افراد هر کرم را ۱-۲ بار در روز و به مدت ۲ هفته مصرف کنند. در پایان به هر فرد فرم پرسشنامه داده شد تا در آن میزان رضایتمندی خود را بر حسب درصد اعلام کنند. نتایج نشان داد که؛ میانگین بهبودی کرم حاوی ۱ درصد بره موم؛ ۸۳/۵٪ و کرم حاوی ۳ درصد بره موم؛ ۷۲٪، تفاوت معنی داری با میزان بهبودی کرم پایه؛ ۲/۲۳٪ داشتند. ولی تفاوت معنی داری بین میانگین رضایتمندی دو کرم ۱ درصد بره موم و کرم ۳ درصد بره موم مشاهده نشد. **کلمات کلیدی:** فرآورده های آرایشی - بهداشتی، کرم بره موم، خشکی پوست، ترک پوست.

۱۲

Propolis Cream For The Treatment Of Dry Skin

Abstract

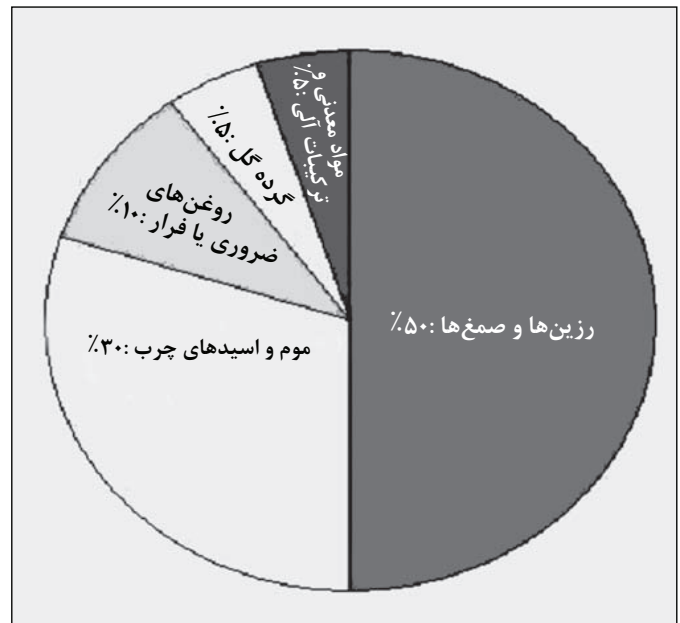
Propolis as The bee products repair the skin , leaving the skin correction, improvement of acne and herpes, anti-fungal, skin moisturizing and revitalizing the skin>s elasticity, relieve dryness and Red spots, psoriasis, cutaneous and ... Used (2,3,4,10). To evaluate the effect of propolis on dry skin treatment, 3 of the cream base cream (without propolis) containing 1% cream contains 3% Propolis Propolis cream pie on the heels of 17 women in the age range 17-73 were tested. cream were distributed randomly among individuals (3 treatments and each treatment consisted of 17 replicates is). Was advised of the cream 1-2 times a day and take 2 weeks. The questionnaire was given to each person in terms of their satisfaction are announced. Results showed that the mean recovery propolis creams containing 1%, 83.5% and 3% propolis cream, 72% cream significantly improved the rate base; 2.23% respectively. However, no significant difference between the two mean satisfaction Propolis Cream 1% and 3% propolis was observed cream.

Keywords: cosmetic products - health, propolis cream, dry skin, leaving skin.

شکل ۲: کرم پایه (بدون بره موم)، کرم حاوی ۱ و ۳ درصد بره موم

شکل ۱: نمودار میانگین ترکیبات بره موم (۲)

مقدمه :

در گذشته زنبورداران فقط عسل تولید می کردند و سایر تولیدات زنبور عسل از اهمیت کمتری برخوردار بوده و به محصولاتی نظیر گرده گل، بره موم، زهر، ژله رویال، نوزادان و زنبورهای بالغ توجهی نمی شد که علت اصلی این مسئله کمبود دانش فنی برای تولید یا فرآوری این محصولات با ارزش بوده است. امروزه استفاده از محصولات جانبی زنبور عسل به خصوص در صنایع غذایی، دارویی، بهداشتی-آرایشی به سرعت رو به افزایش است و از این محصولات به طور گسترده ای استفاده می شود. یکی از این محصولات با ارزش بره موم می باشد که در درمان بیماری ها بسیار استفاده می شود.

میانگین ترکیب بره موم عبارت از ۳۵-۲۵٪ موم و اسیدهای چرب، ۵۵-۴۵٪ رزین ها^۱ و صمغ ها، ۱۰-۲٪ روغن های اتری^۲، ۵٪ گرده ی گل^۳، ۵٪ مواد معدنی و ترکیبات آلی است (شکل-۱). برخی از مواد فعال آن عبارتند از: اسید کافیک^۴ و پینوستروبین^۵ خاصیت ضد ویروسی و باکتری کشی آن عمدتاً مربوط به گالانژین^۶، اسید کافیک، اسید فرولیک^۷، فلاونوئیدها^۸، استرهای رزینی، اسیدهای حلقوی و بخشی از ترپن هاست. بره موم حاوی ویتامین های B₁، B₂، B₆، E، C است (۱، ۲، ۵). کنترل کیفیت عصاره های

1. Rasints
2. Balsams
3. Essentials oils
4. Cafeic acid
5. Pinostrobin
6. Galangin
7. Ferulic acid
8. Flavoned

بره موم براساس میزان و اندازه ی فلاونوئید ها (با استفاده از دستگاه اسپکتوفتومتر^۹، غلظت مواد محلول (درجه ی بریکس^{۱۰})، درصد مواد خشک و درجه غلظت الکل آن است .

ثابت شده که محلول بره موم در الکل از رشد بعضی باکتری ها و قارچ‌ها جلوگیری می‌کند . فلاونوئیدهای موجود در بره موم مانع از پاره شدن پوشش حفاظتی ویروس‌ها می‌شود و آن‌ها به حالت غیر فعال در محیط باقی می‌مانند (۲). بره موم دارای اثرات بی حسی موضعی (به علت وجود روغن‌های فرار)، اثر محافظتی کبد، تازه کردن بافت غضروفی، افزایش تعداد پلاکت، از بین بردن سموم کبد، ضد انگل (سالک)، ضد قارچ‌های پوستی و قارچ کاندیدا، ضد التهاب، ضد اکسیداسیون، دارای اثرات درمانی بر بیماری های مجاری تنفسی (ذات الریه، سل، گلودردها و انسداد سینوس‌ها)، زخم‌های دهان، لثه و پوست، دندان درد، پوسیدگی دندان، ناراحتی‌های پوستی، بیماری های گوارشی (زخم معده، زخم اثنی عشر، روده و التهاب کولون)، مداوا و ترمیم شکستگی استخوان ها، درد مفاصل، التهاب مثانه، ورم پروستات، افزایش فشار خون، سوختگی ها، برونشیت، جوش‌های صورت و تبخال، بیماری های زنانه، عوارض تشعشعات پرتوی (گاما) و رادیو اکتیویته شده (۳، ۴، ۱۰) و باعث جلوگیری از سرطان (به علت داشتن گیرنده ی رادیکال های آزاد) و درمان آنفولانزا می شود. بره موم همچنین پاک کننده ی پوست، مرطوب کننده و تجدید کننده ی حالت ارتجاعی پوست و نگهدارنده ی پوست، بهبود جوش صورت و رفع خشکی پوست و شوره‌ی سر بوده که در فرآورده های آرایشی - بهداشتی استفاده می شود (۲).

9. Spectrophotometr
10. Brix degree

روش تهیه کرم ها: قسمتی از ترکیب هر ۳ کرم در بخش کرم پایه مشابه و کاملاً بهداشتی و شامل؛ موم سفید زنبور عسل، آب دیونیزه، پارافین مایع، اسید استئاریک، وازلین، پروپیلن گلیکول، گلیسرین، گلیسرین منواسترات، ستیل الکل، تری اتانول آمین، مواد محافظت کننده می باشد و از داروخانه تهیه شد. درصد عصاره ی بره موم مورد استفاده در انواع کرم ها شامل؛ کرم پایه ی فاقد بره موم، کرم پایه ی دارای ۱٪ عصاره بره موم و کرم پایه ی دارای ۳٪ عصاره بره موم بود (شکل ۲). کرم ها برای مدت ۵ دقیقه، با مخلوط کن آزمایشگاهی کاملاً هم زده شدند. پس از مخلوط کردن مواد میزان ۵۰ گرم از هر کرم به هر فرد مورد آزمایش داده شد.

در این بررسی که دارای ۳ تیمار (کرم) و هر تیمار شامل ۱۷ تکرار (بیمار) می باشد. هر نوع کرم به صورت کاملاً تصادفی به ۱۷ نفر خانم در محدوده ی سنی ۱۷-۷۳ آزمون شد. توصیه شد افراد هر کرم را به مدت ۲ هفته مصرف کنند. در پایان به هر فرد فرم پرسشنامه داده شد تا در آن میزان رضایتمندی خود را بر حسب درصد اعلام کنند. نحوه مصرف کرم بدین صورت بود که افراد کرم ها را در هر نوبت استفاده، روی کف پا مالیده و آن را با نایلون پوشانده و روی آن جوراب می پوشیدند و پس از ۲ ساعت پوشش را باز می کردند. در صورت تمایل موضع را با آب ولرم می شستند. پس از دو تا چهار بار استفاده ترک ها کاملاً بسته شده و خارش آن نیز از بین می رفت. تعداد دفعات استفاده در روز نسبت به شدت ترک، دو یا سه نوبت در روز (صبح، ظهر و شب) بود.

مشاهدات و نتایج

در این بررسی جهت مقایسه میانگین اثر کرم ها از روش دانکن در سطح

بیماری پوستی پسوریازیس؛ ترک، بریدگی های عمیق یا کم عمق در سطح پوست بدن می باشد که در اثر از دست رفتن رطوبت پوست ایجاد و پوست خشک شده و بعضی باعث خونریزی و درد در ناحیه ی ترک می شود که نسبت به عمق ترک، درد شدت می یابد. همچنین در این بیماری ترک در کف پاها خیلی شدیدتر است. جهت درمان بیماری از کرم های ترک پا و مرطوب کننده و داروهای شیمیایی (پسوریامنت) استفاده می شود. دوره ی درمان این بیماری با کرم های ترک پا معمول، تقریباً ۲ ماه به طول می انجامد (۶،۷،۸،۹).

مواد و روش ها

مواد لازم برای تهیه عصاره بره موم: ۳۰۰ گرم بره موم (تهیه شده از منطقه چادگان اصفهان)، یک لیتر اتانول ۷۰٪، یک بطری تیره، آسیاب برقی (جهت پودر کردن بره موم)، صافی کتان و فریزر (جهت منجمد کردن بره موم) روش تهیه عصاره بره موم: بره موم را به مدت ۲۴ ساعت در فریزر قرار داده تا آسیاب کردن آن راحت تر صورت گیرد. سپس آن را توسط آسیاب به صورت پودر در آورده تا سطح بیشتری از آن در تماس با اتانول قرار گیرد و ترکیبات فعال بیشتری از آن استخراج شود. سپس پودر بره موم را درون بطری تیره ریخته و یک لیتر الکل را روی آن ریخته و در شیشه را محکم بسته و به مدت ۱۰ روز در الکل در محلی تاریک و گرم قرار داده شد. پس از گذشت این مدت در شیشه را باز کرده و عصاره ی بره موم را ۲ بار توسط پارچه ی کتان صاف نموده و بعد محلول صاف شده در معرض هوا قرار گرفت تا در مدت ۲ روز الکل باقیمانده موجود در آن (پس از تصفیه فیزیکی) کاملاً تبخیر شود تا این عصاره الکلی در ترکیب با کرم پایه شکل نامناسب و بوی نامطبوع ایجاد نکند.

شکل ۳: ترک پا قبل از استفاده از کرم ۱ درصد بره موم (سمت راست) و ۱۴ روز بعد از استفاده از کرم (چپ)

نوع کرم	تعداد تکرار	مدت مصرف (هفته)	عوارض جانبی	(میانگین رضایتمندی) %
کرم پایه؛ بدون بره موم	۱۷	۲	-	۲/۲۳ b
۱٪ بره موم	۱۷	۲	-	۸۳/۵ a
۳٪ بره موم	۱۷	۲	-	۷۲ a

جدول ۱: مقایسه میانگین رضایتمندی با استفاده از آزمون دانکن

درصد بره موم (۷۲٪) مشاهده شد. کرم پایه کمترین میانگین رضایتمندی (۲/۲۳) را داشته و تاثیری معنی داری بر بهبود یا درمان ترک ها نداشته است (در سطح ۱٪).

پیشنهاد می شود در بررسی های آتی از افراد بیشتر و در یک محدوده ی سنی نزدیک به هم استفاده شود. همچنین این کرم ها را می توان روی تبخال و جوش های پوستی که بر اثر نور خورشید به وجود می آیند بررسی نمود.

سپاسگزاری: از مسئولان محترم مرکز آموزش جهاد کشاورزی اصفهان و همچنین بیماران گرامی که در حسن انجام این بررسی کمال همکاری را داشته اند، صمیمانه تشکر و قدردانی می شود.

آمار ۱ درصد استفاده شد. نتایج مصرف کرم ها در جدول ۱ ارائه و در شکل ۳ نشان داده شده است.

بحث:

نتایج نشان می دهد که؛ میانگین بهبودی کرم حاوی ۱ درصد بره موم: ۸۳/۵٪ و کرم حاوی ۳ درصد بره موم: ۷۲٪، تفاوت معنی داری در سطح ۱٪ با میزان بهبودی کرم پایه (۲/۲۳٪) دارند. ولی تفاوت معنی داری بین میانگین رضایتمندی دو کرم ۱ درصد بره موم (۸۳/۵٪) و کرم ۳ درصد بره موم (۷۲٪) مشاهده نمی شود (در سطح ۱٪). اگرچه تفاوت ۱۰ درصدی در میانگین رضایتمندی هر دو کرم ۱ درصد بره موم (۸۳/۵٪) و کرم ۳

منابع مورد استفاده:

- ۱- افروزان. ه. ۱۳۸۰. بره موم زنبور عسل. شفا دهنده طبیعی. تهران: موسسه انتشارات قائم: ص ۴۹-۳۵
- ۲- بصیری. م. ر. پرنده. ۱۳۸۷. فرآوری محصولات زنبور عسل. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی. تهران: ۳۵۶ ص
- ۳- خیسما تولینا. ن. ۱۳۸۶. زنبور درمانی. ترجمه سید مظاهر سیدی و احمد چیت ساز. انتشارات نصوص اصفهان؛ چاپ دوم: ۲۷۷، ۲۷۱-۲۷۳، ۶۱، ۲۷۷، ۲۸۱، ۲۸۳.
- ۴- عبادی. رع. احمدی. ۱۳۸۵. پرورش زنبور عسل. انتشارات ارکان اصفهان؛ چاپ سوم: ۱۳۴ - ۱۳۳، ۳۴۹-۳۴۶.
- ۵- فارنلی. ج. ۱۳۸۸. بره موم دارویی طبیعی از کندوی زنبور عسل. ترجمه سید مظاهر سیدی و محمد باقر فرشینه عدل. انتشارات نصوص اصفهان؛ چاپ دوم: ۲۲۲ ص.

- 6-Aagard, K.L. 1974. The Natural Product Propolis—the Way to Health, Mentor Verlag .
- 7-Danilov, L.N. 1975. Treatment of some skin diseases with propolis. Propolis : scientific data and suggestions concerning its composition, properties and the possible use in therapeutics . Apimondia Publishing Hous.
- 8- Marcocci, M.C. 1995. Propolis : Chemical composition, biological properties and therapeutic activity . Apidologie . 26: 83-99.
- 9- Menter A, Gottlieb A, Feldman SR, Voorhees ASV, Leonardi CL, Gordon KB, et al. 2008 . Guidelines for the management of psoriasis and psoriatic arthritis. Section 1. Overview of psoriasis and guidelines of care for the treatment of psoriasis with biologics. J Am Acad Dermatol; 5: 826-850. [PubMed]
- 10-Simone, M . Spivak, M . 2009 . Propolis and bee health : the natural history and significance of resin used by honey bee s[on line]. from : <http://WWW.Apidologie.org> . (Accessed 2010)

